

Příprava na 5. seminář Volný pohyb zboží.

Volný pohyb zboží

Další ze 4 základních svobod tzv. jednotného vnitřního trhu je volný pohyb zboží. Ta se projevuje především v tom, že zboží může „přecházet“ hranice mezi členskými státy téměř bez omezení. Je nerozhodné přitom, zda se jedná o zboží, které je určeno k dalšímu obchodování, nebo je určeno pro osobní potřebu (spotřebitelské nákupy v zahraničí).

Volnému pohybu zboží nepodléhají jen výrobky, které mají původ v členském státě EU, ale také výrobky ze třetích zemí, které jsou v některém členském státě v oběhu, byly u nich splněny dovozní náležitosti a zaplacená cla, která nebyla refundována. Za zboží jsou považovány movité věci – ty, které mají ekonomickou hodnotu získanou výrobou či ovladatelností. Z povahy věci tak zboží nejsou nemovité věci, dále jsou vyloučeny například drogy, lidské orgány (tedy věci „neobchodovatelné, zakázané“).

Mezi členskými státy platí zákaz cel (vývozních, dovozních a průvozních) a tzv. poplatků/dávek s rovnocenným účinkem clu. Tento zákaz platí bez výjimek. Dále platí zákaz množstevního omezení dovozu i vývozu mezi členskými státy a veškerých opatření s rovnocenným účinkem. Dovoz a vývoz je tedy co kvantitativně neomezený. Množstevní omezení však už může mít výjimky. Jedná se o výjimky, které stanovují pravidla Evropské unie (SFEU), tak i soudní rozhodnutí Soudního dvora EU. Vývoz a dovoz z hlediska množství lze omezit z důvodu veřejné mravnosti, veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti, ochrany zdraví a života lidí a zvířat, ochrany rostlin, ochrany národního kulturního pokladu, který má uměleckou, historickou nebo archeologickou hodnotu, nebo ochrany průmyslového a obchodního vlastnictví. Soudní rozhodnutí dovodily dále například ochranu spotřebitele, ochranu životního prostředí či bezpečnost dopravního provozu. Dále platí také zákaz daňové diskriminace (domácí i zahraniční výrobky musí podléhat stejnému zdanění).

Pokud jde o pohyb zboží mimo EU, tedy dovoz ze třetích (tj. neunijních) států na území EU či naopak o vývoz, platí pravidla jiná. EU prostřednictvím nařízení stanovuje tzv. jednotný celní sazebník – seznam zboží, u nichž je uvedena celní sazba, která musí být uhrazena. Pravidel je však mnohem více. Důležité je vědět, že pro tyto účely funguje EU jako jeden celek („jeden stát“) se stejnými pravidly vůči třetím státům.

Na základě textu byste měly být schopni se zamyslet nad následujícími otázkami:

1. Volný pohyb zboží se vztahuje na:
 - a) heroin
 - b) Vy (Češi) si zakoupíte v rakouském obchodu ve Vídni boty a kalhoty (původ Rakousko) a převezete oblečení do svého bydliště do Brna

- c) společnost Best víno (podniká v ČR) nechává dovážet francouzská vína od společnosti Le Vigneron (podniká ve Francii)
- d) perské koberce (původ Írán), které byly dovezeny do Rakouska, kde byly uvedeny do oběhu, přičemž bylo i řádně zapláceno dovozní clo, které nebylo refundováno
- e) pes jako domácí mazlíček, kterého jste si koupili v zahraničí či s ním cestujete do zahraničí
- f) ledviny určené z černého trhu z Rumunska pro záchranu života pro pacienta v ČR
- g) odpad (pro zajímavost)

U následujících otázek odpovězte ANO nebo NE:

2. Sardinie (Itálie) porušuje právo/pravidla Evropské unie tím, že stanovuje zákaz vývozu mušlí a písku z pláže z letní dovolené:
 - a) jen turistům z ČR, protože zjistila, že ti si mušle a písek odváží nejčastěji;
 - b) všem osobám bez rozdílu.
3. Česká republika může omezit vývoz do jiných členských zemí EU vakcín proti pandemii, vyrobené v ČR, aby ochránila své obyvatele z důvodu ochrany zdraví, protože jich má nedostatek.
4. Řecko uvalilo vysoké clo na vývoz předmětů kulturní a umělecké hodnoty, protože docházelo k masivnímu vývozu těchto předmětů. Zavedením cla se zvýšila exportní cena a vývoz se snížil. Clo nešlo do státního rozpočtu, ale do fondu určeného k obnově kulturních památek.
 - a) Je takový postup v pořádku?
 - b) Existuje jiná cesta, jak dosáhnout toho, aby tyto předměty byly chráněny?
5. Česká republika může stanovit na dovoz mexických doutníků (původ Mexiko) jinou celní sazbu než Španělsko.
6. Letecké společnosti v rámci EU porušují pravidla pro volný pohyb zboží, pokud povolují v příručních/zapsaných zavazadlech převoz jen 20 litrů portského vína.

Další otázky:

7. Má EU vlastní celní orgány?
8. Kdo vybírá clo?
9. Komu/kam jde příjem z výběru cel?